

Budapestre vonatkozó ujságcikkek



Szerző:

Cim: *Régi pesti temetők, amelyeket elsodort az élet*

Forrás: *Pesti Napló*

Osztályozás

Tárgy

614.61

Hely

Idő

"1921"

Személy

Rp.
(Hely)

1921. 11. 1
(Idő)

(Köt. v. füz.) (OI)

Régi pesti temetők, amelyeket elsodort az élet

Halottak napja

(Saját tudósítónktól.) Halvány rózsaszínben világolnak fel ma este a temetők, mintha az őszi levelek rozsdája vetne lángolt imitt-amott. Egy-két mécses, egy-két gyertyaszál a leggazdagabb sírján is — l'bb nem telik sok esztendő szegénységünktől. A halottak éjszakája is sötétebb lett a világháboru óta.

De ez a pár hamar ellobbanó lángocska az örök világosság fényével ragyog. Az élők gondolata, szive emlékezése gyul ki a hervadt koszorúk közt s a Farkasvölgy, Rákóczi vagy a Kerepesi temető fölött kipiruló ég a mának borongó melúzását jelzi a tegnapon. Így van ez nagyrégi idők óta.

A kigyuló siri emléklángocskák mellől a régi Pest krónikása az emlékezés mécsesével világít rá régmúlt idők pesti temetőire, amelyeknek helyét a hódító élet foglalta el immár s csak sárgult fölviánsok számolnak be róla, hogy itt, ahol ma az élet rohog, temető volt valamikor.

A tizennyolcadik században Pestnek három temetője volt. A Belvárosban, a Plébánia-templom mellett volt az első. Ide temették el a jómódu polgárokat, míg a templom belsejébe a tanács tagjait temették. A második temető a Váci kapun kívül, a mai Erzsébet-tér alsó részétől a város felé fekvő területen volt. A harmadik: a Kecskeméti és Hatvani kapu között, a külső

területen, a szegényebb lakosság részére. Ez a temető a Baross-utcától a Múzeumon túl terjedt. A Váci-uti temetőben kápolna is állott, amelyet több más kápolnával együtt II. József záratott be.

Pesten 1710 és 1711-ben nagy kolerajárvány pusztított. A halottakat ekkor a Józsefvárosi temetőben földelték el. Ez azért érdemes a megemlézésre, mert amikor 1892-ben a Károly-körút 15. számú háznak udvarán ástak, itt régi temető bukkanat, amelyről azt hitték, hogy a Rákóczi felkelés után kitört pestisjárvány áldozatainak temetője. Ez azonban nem valószínű, mert a pestis-barakkok a Józsefvárosban voltak, így majdnem bizonyos, hogy a pestisben elhunyt betegeket ebbe a közelebbi temetőbe temették. A Károly-körúton kiásott temető, az ugynevezett katonai temető volt. Ide temették el a rokkantak kaszárnyájában elhunyt katonákat. Ez a kaszárnya — alapja a Károly-kaszárnyának, a mai városházának — négyezer rokkant katona elhelyezésére volt tervezve, négy udvarral; de akkoriban csak kető épült meg belőle. A Gramátság-utcai részt három emeletre, a Károly-körutit két emeletre kellett volna építeni, de csak 1868-ban épült rá a második emelet. A földszintes helyiségekbe akkor kerültek a boltok. Ebben a kaszárnyában volt kápolna, kórház, patika, sütőhely, vendéglő, mészárszék és iskola.

Ez a katonai temető 1780-ig volt használatban. A temető 1035 négyszögöiből állott s miután a rokkant, agg és beteg katonák között nagy volt a halandóság, a területet annyira ki kellett használni, hogy a koporsókat kettesével, hármasával rakták egymás fölé. Ami-

kor ez a temető betelt, a pesti tanács 1780-ban a Váci kapun felül, a régi katonai téglatető mellett adott helyet. Akkor a Károly-kaszárnya előtt húzódo temetőt 33 évi használat után bezárták. Ez lehetett az a temetkezési hely, amelynek maradványaira 1892-ben ráakadtak, s azt hitték, hogy ez a járvány-temető volt. A katonákat felekezetre való tekintet nélkül közös temetőbe temették el, sőt a tanács kikötötte, hogy a reformátusokat, mint akiknek akkor Pesten temetőjük még nem volt, szintén ide temessék.

Ahol tehát most az emberek gondtalan vagy gondterhelt tömegei sétálnak, ott valamikor a halottak csöndes utcái kanyarogtak. Így nyomul az élet a halál területére. De — fájdalom — napjainkban a tömeges halál is nagyon sokszor hódított parcellákat az élet területéből...

Az egyetemi ifjúság az idén is, úgy mint más években, felkeresi a nemzet nagy halottainak sírjait s kegyeletes megemlékezéssel teszi le fejfajukra az el nem múló hála koszorúit. Vajjon Ady Endre egyszerű, kopjafás sírhalmára jut-e ebből az örökzöldből egy-két levél? ...

A világháboru hősi halottisíról szerle az egész országban megemlékeznek. Belitska Sándor honvédelmi miniszter intézkedett, hogy az ország területén lévő összes hősi és hadifogoly-temetőkben halottak napját a kegyelet megfelelő formájában megünnepelejk. Utasította az alárendelt parancsnokságokat, hogy ezt az emléknapot a különböző felekezetek, társadalmi egyesületek és iskolák bevonásával minél kiteljesedebb és melegebbé tegyék.